

Vrchný strážmajster František Jedlička hlási:

Pri obsadení obce Heď (*Čierny Brod*) dňa 9. 11. 1938 maďarským vojskom bol predvolaný na maďarské vojenské veliteľstvo tamojší učiteľ na štátnej škole vo Vizkelete (*Čierny Brod*) Zoltán Náhlovský (susedná obec Heď). Tam bol vyzvaný, aby okamžite opustil územie obsadené maďarským vojskom. Keď učiteľ Náhlovský išiel v sprievode maďarských vojakov z Vizkeletu do Košút, obsadených ešte vtedy čs. vojskom a četníctvom, bol napadnutý maďarským obyvateľstvom z Vizkeletu motykami, hrabľami a inými predmetmi a ťažko zranený. Zachránil sa len útekom do Košút. Ináč by ho Maďari zabili.

Učiteľ Náhlovský zostal v Heď len na nariadenie svojich predstavených. Maďarskí vojaci ho pri týraní pred násilníkmi vôbec nechránili, ale ešte sa činu násilníkov smiali.

Učiteľ Náhlovský bol ošetrovaný lekárom Dr. Pongrázom vo Veľkom Dioseku (*Sládkovičovo*) a odoslaný do nemocnice v Bratislave.

Dňa 9. – 11. 1938 po okupácii obce Mostová Kerť (*Mostová*), (obvod bývalej četnickej stanice Košúty) boli roľnícke usadlosti tamojších slovenských kolonistov miestnymi obyvateľmi vydrancované a kolonisti zbití za asistencie maďarského vojska.

V noci na 10. 11. 1938 kolonisti vo Švehlove (*Nové Osady*) I. a II. boli tiež napadnutí maďarským obyvateľstvom z Čiernej Nekiye (*Čierna Voda*) a Veľkého Fedýmeša (*Veľké Úľany*). Za pomoci a ochrany maďarského vojska boli kolónie vydrancované a obyvateľstvo zbité. Mnohí sa zachránili útekom do územia obsadeného čs. vojskom a boli úplne bez prostriedkov. V tú noc bol tiež vo Švehlove II. pozorovaný veľký požiar, krik obyvateľov a rev domácich zvierat.

Ako očití svedkovia násilnosti maďarského vojska a obyvateľstva na českých a slovenských kolonistoch sa vrchnému strážmajstrovi Jedličkovi okrem učiteľa Zoltána Náhlovského z Heď prihlásili: Čenek Š., František V., Víťazoslav S., všetci zo Švehlova I., a Alojz S. zo Švehlova II. Tito uprchlíci sa pri násilnostiach zachránili len útekom na územie obsadené čs. vojskom a sú úplne bez prostriedkov.

krajinský veliteľ četníctva:
major
Nečitateľný podpis, v. r.

AMZV ČR, PrS., kr. 60, f. 10, č. 174 071/VI-4/38.

45

18. november 1938, Bratislava.

Zápisnica napísaná na Slovenskej odborovej národnej rade s Rosáliou B., predtým príslušnou do obce Lúč na Ostrove, ktorá vypovedala, že napriek ubezpečeniu maďarských bezpečnostných orgánov, pod zámienkou držby zbrane bola vyhostená z územia Maďarska.

Zápisnica

Dňa 14. 11. 1938 po obsadení Malej Lúče (*Lúč na Ostrove*) maďarským vojskom a keď

začalo rabovanie a prenasledovanie Slovákov, Rozália B. išla na vojenské veliteľstvo do Dunajskej Stredy a žiadala prítomného maďarského dôstojníka o ochranu. Ten ju ubezpečil, že nič sa jej nesmie stať a aby sa obrátila na maďarské miestne veliteľstvo a maďarské četníctvo. Ďalej hovorila, že už bol u nej aj obecný notár z Kostolnej Galy (*Holice*) a ten tiež dostal úpravy v tom zmysle, že sa môže i na neho obrátiť. Takto zabezpečená išla domov. Dopoludnia 15. 11. 1938 prišli do jej domu dvaja maďarskí četníci a starosta obce Malá Lúč Ferdinand Csóka a vyzvali ju, aby sa dostavila na četnícku stanicu v obci Felbár (*Horný Bar*). Popoludní tam išla. Vyzvali ju, aby sa čím skôr vysťahovala za demarkačnú čiaru. Keď četníkom povedala, že bola na vojenskom veliteľstve v Dunajskej Strede, kde ju ubezpečili, že sa jej nič nesmie stať, dovolili jej, aby tam mohla ostať.

Dňa 16. 11. 1938 prišlo autom do jej domu asi desať maďarských četníkov aj s horemenovaným starostom. Hľadali akúsi bedňu, v ktorej majú byť údajne zbrane a dôležité české spisy. Zbrane a spisy nenašli. Išli do hostinca, kde po spoločnej porade so starostom a miestnymi Maďarmi sa četníci vrátili do jej domu a vyzvali ju, aby išla s nimi a aby si vzala so sebou peniaze. Na jej otázku, kam ju chcú odvieť, odpovedali, že uvidí. Vyzvali ju, aby išiel s ňou i jej sluha, 70-ročný Matúš V. Na otázku Rozálie B., čo bude s domom a s ostatnými nehnuteľnosťami, jeden četník odpovedal, že to bude opatrovať Emília B. (ktorá bola zamestnaná u Rozálie B.). Keďže menovaná je Maďarka, ona dostane jej dom. Odviezli ju autom do Veľkého Legu (*Lehnice*) na četnícku stanicu, kde musela podpísať prehlásenie, že dobrovoľne opustí Maďarsko. Odtiaľ ju odviezli do Úzoru (*Kvetoslavov*), kde nocovala v jednej izbe na slame spolu s cigánmi a židmi. Ráno dňa 17. 11. 1938 četníci ju šikovali peši asi dve hodiny k čl. hraniciam pri Alžbetinom Dvore (*Miloslavov*). Cestou im pohrozili, aby sa nikto nevrátil späť, lebo ho bodákmi prepichnú. Asi pol kilometra pred hranicami ich nechali. Spolu s Rozáliou B. odvádzali troch Slovákov a asi 80 židov.

Zapísal:

Nečitateľný podpis, v. r.

Šoka-Modra, Styční dôstojníci na úseku Bratislava 1938-39, kr. 1, písomnosti, mapy.

18. november 1938, Hnúšťa.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Piroškou S., ktorá vypovedala, ako ju maďarská polícia bezprávne zbavila vlastníctva budovy kina.

Zápisnica

Dostavila sa Piroška S. a učinila toto prehlásenie:

Ako majiteľka kina v Rimavskej Sobote zostala som tam i po príchode maďarského vojska, poťažne obsadenia Rimavskej Soboty. Dňa 13. 11. sa dostavili ku mne tajní detektívi a odviezli ma so sebou na policajný úrad. Tam so mnou napísali zápisnicu a dali ma bez